

Oponentský posudek k bakalářské práci

Autor práce: Věra Hlavínová

Vedoucí práce: Ing. Jaroslav Šetek

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Ročník: třetí

Hodnocení:

Formální stránka:

Studentka svou práci zaměřila na **téma Sociální rozměr dluhové pasti u osob omezených nebo zbavených způsobilosti k právním úkonům ve městě Písku**. Práce má celkem 45 stran (včetně seznamu literatury), vlastní text práce má 37 stran. Text je členěn na 2 kapitoly a jednotlivé podkapitoly. Jednotlivé části jsou číslovány podle zásad desetinného třídění, kdy členění dosahuje až čtyřstupňového třídění.

Členění práce je přehledné, po stránce úpravy i po gramatické stránce je dosažena dobrá úroveň zpracování. Citace jsou v souladu s ČSN ISO 690 uváděny formou poznámek pod čarou. Co se týká použitých zdrojů mám otázku, zda se bakalářce zdá adekvátní vystavět svou závěrečnou práci na v podstatě populárně naučných resp. beletristických zdrojích – viz. kniha od Z. Dvořákové – Slabikář finanční gramotnosti a autobiografická kniha L. Vrbkové – Už nikdy dlužníkem. Sama bakalářka tyto zdroje označuje jako základní (str.6).

Obsahová stránka:

V úvodu práce je stanoven cíl práce – poukázat na sociální rozměr dluhové pasti a upozornit na sociální propad u osob omezených nebo zbavených způsobilosti k právním úkonům. Za pomoci výzkumu chce bakalářka prokázat, že i osoba omezená nebo zbavená způsobilosti k právním úkonům se může potýkat se zadlužením a potažmo i s dluhovou pastí.

Teoretická část práce se zabývá vysvětlením základních pojmů jako dluhová past, spotřebitelské úvěry, sazba RPSN, úroková sazba apod. Úroveň této části je bohužel poznamenána zdroji, z nichž bylo čerpáno tj. jedná se o informace zcela základní, obecně známé. Také odkaz na produkt společnosti COFET popsany na str. 9 nazývaný finanční gramotnost je spíše reklamou dané společnosti nikoliv informace pro bakalářskou práci. Pakliže cílem této části bylo seznámení se základními pojmy chybí mi např. vysvětlení pojmu předlužení. Jen tak je možné pro účely další práce odlišit, kdy má člověk dluhy (vždyť, kdo je v současné době nemá- hypotéka, leasing, další závazky...) a mezi osobami, které mají dluhy, jež již nejsou schopni splácet.

Další část popisuje proces zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům a institut opatrovnictví. Jako nadbytečný vnímám popis čtyř modelů opatrovnictví – modely jsou pouze popsány bez vazby na cíl práce. Jako užitečnou naopak považuji část popisující funkci a pravomoci opatrovníka, neboť z těchto částí se dozvídáme, že je to právě opatrovník, kdo spravuje majetkové hodnoty opatrovance a činí běžné majetkové úkony za opatrovance, což úzce souvisí s problematikou zadlužení osob s omezenou způsobilostí k právním úkonům. Bakalářka v dalších kapitolách zcela obecně popisuje, jak se kterýkoliv občan může dostat do „dluhové pasti“ – tedy např. otázku nebankovních úvěrů, spotřebitelských úvěrů, neplacení nájmu apod. bez logické vazby na cíl práce.

Nerozumím, jak osobě zbavené způsobilosti k právním úkonům může vzniknout dluh z titulu např. úvěru apod., když takového úkonu není schopná. Pravděpodobně jsou popisovány situace, kdy se osoba právě vlivem svého handicapu silně zadluží, až poté je zbavena způsobilosti, ale dluhy je přesto povinna splácet. Zde nastupuje role opatrovníka, o které se však v tomto směru nedozvídáme z práce nic konkrétního.

Co se týká praktické části, bakalářka deklaruje, že použitým výzkumem je kombinace kvalitativního a kvantitativního výzkumu. Osobně se domnívám, že byť zkoumaná oblast má jistě široký potenciál, je aplikovaná metoda výzkumu ne zcela vhodná (ostatně kvantitativní část jsem neobjevila). Bakalářka si již v úvodu práce tj. na str. 5 stanovuje 2 hypotézy: Pomocí výzkumu doložit procento klientů omezených nebo zbavených způsobilosti k pr. úkonům, kteří se potýkají s problémem zadlužení nebo vznikem dluhové pasti. A druhou „hypotézu“ V návaznosti na první hypotézu potvrdit nebo vyvrátit pomocí doložených kazuistik, že i osoba omezená nebo zbavená způsobilosti k pr. úkonům, která se potýká s problémem zadlužení a vzniku dluhové pasti následně zaznamená i sociální propad. Domnívám se, že spíše než hypotézy se v daném případě jedná o cíle práce. Hypotéza je určitý výchozí předpoklad, který je třeba ověřovat, který však takové ověřování umožňuje, což u takto formulovaných „hypotéz“ není možné.

Také k použité metodologii mám výhrady. Sama bakalářka připouští, že určité procento klientů není schopno chápat smysl kladených otázek, což je u daného typu respondentů pochopitelné. Je pak otázkou, zda je možné výsledky takových rozhovorů považovat za dostatečně validní, na druhou stranu je nutné zdůraznit, že bakalářka tuto skutečnost nezastírá. Výsledek výzkumu je možná zbytečně umístěn do přílohy, mohl být součástí práce. Na straně 36 je provedena diskuze, která tzv. verifikuje hypotézy (které však hypotézami nejsou, přesto je bakalářka dokázala potvrdit.). Diskuze není diskuzí v pravém smyslu, ale pouze souhrnem výsledků výzkumu.

Závěr:

Práci hodnotím po **formální stránce** obstojně, bakalářka ukázala, že dokáže citovat a dát práci formální úpravu, větší ostražitost bych doporučovala: při výběru vhodné vědecké literatury. Rezervy vidím u formulování výzkumných hypotéz, zvolení vhodné metodologie.

Po **obsahové stránce** lze konstatovat, že se jedná o nové téma, práce tak má potenciál být přínosná z tohoto pohledu. Výsledné zpracování však mé očekávání nenaplnuje.

Práci doporučuji k výhradami k obhajobě.

Navrhuji následující otázky:

1. Jaký je rozdíl mezi zadlužením a předlužením. Jsou tyto termíny definovány i v právních předpisech?
2. Jak konkrétně pracuje opatrovník s tématem zadlužení u osob zbavených způsobilosti k právním úkonům.
3. Jaké konkrétní závěry si odnášíte pro svou vlastní praxi ze zjištění, že dluhová problematika u osob zbavených způsobilosti je velmi aktuální.

V Českých Budějovicích dne 13.5.2011

Mgr. Kateřina Hyková, Ph.D.

